

WAT VERTELLEN JONGEREN AAN AWEL OVER PESTEN?

EEN KWALITATIEVE GESPREKSANALYSE

VORMEN VAN PESTEN p. 2-4

REDENEN DIE JONGEREN NOEMEN WAAROM ZE GEPEST WORDEN p. 4-5

GEVOLGEN DIE JONGEREN ERVAREN p. 5-6

IMPACT VAN CORONA p. 6

ZO GAAT AWEL OM MET DE GESPREKKEN p. 7

AANBEVELINGEN p. 8-9

REFERENTIES p. 10

Pesten/Cyberpesten is een vaak terugkerend thema elk jaar in de top 10 van Awel. In 2021 werden **1.635 gesprekken** gevoerd rond dit thema: 522 via telefoon, 803 via chat en 310 via e-mail.

Wat gaat er schuil achter die hoge cijfers?

Awel keek naar 130 gesprekken, uit de periode vóór corona (2019 en begin 2020) en tijdens corona ter vergelijking.

JONGEREN BESPREKEN VERSCHILLENDE VORMEN VAN PESTEN MET AWEL

FYSIEK PESTEN

Van de jongeren die Awel contacteren, komt fysiek pesten het vaakst voor bij **jongens**. Fysiek pesten houdt in: schoppen, elkaar slaan, et cetera.

(gespreksfragment)

Met pesten bedoel ik dat ze mij zeer doet (nagels in lijf, duwen en trekken en slagen)

Fysiek pesten kan ook samengaan met **een vorm van chantage**. Dat geldt trouwens ook voor cyberpesten.

(gespreksfragment)

Na school kwam (...) naar mij, hij zei dat ik hem [geld] moest geven anders zou hij mij "slagen" (...) De volgende dag kwam hij naar mij en vroeg hij om [het geld], maar ik had het niet bij. Hij probeerde mij te slagen, maar toen liep ik weg.

GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Fysiek pesten kan ook gaan **richting seksueel grensoverschrijdend gedrag**. Gezien seksueel grensoverschrijdend gedrag nog voorkomt in de resultaten, gaan we er later verder op in.

Er zijn **vormen van pesten die de richting uitgaan van illegaliteit**. Het lijkt hier vaak te gaan over jongeren die niet lijken te beseffen waar grenzen van toelaatbaar gedrag liggen.

(gespreksfragment)

Allereerst pesten ze mij omdat ik als jongen een slip draag en zij denken dat ik daar sexy mee wil doen. Dan komen zij soms aan mijn slip en dat vind ik echt niet fijn (niet aan mijn geslachtsdeel maar toch).

Daarnaast is er vaak **een verschil tussen het grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van jongens en meisjes**. We zien bijvoorbeeld dat het niet ongewoon is dat in situaties waar een jongen en meisje iets samendoen (bv. elkaar kussen), dat het steeds het meisje is dat de dupe lijkt te zijn van mogelijke emotionele aanvallen of chantage.

(gespreksfragment)

Als ze niet komt opdagen of het doorverteld aan iemand, zet hij de beelden online zodat iedereen denkt dat ze een slet is.

CYBERPESTEN

Cyberpesten gaat vaak hand in hand met pesten op school

(gespreksfragment)

Dus ik word op school heel hard gepest en daar hebben ze iets aan gdn maar ht blijf door gaan op sociale media

(gespreksfragment)

ja de meeste commentaren worden op school gezegd. Maar dat account was dit weekend en daar hadden ze wel een fellere mond op.

Er lijkt bij momenten minder “remming” te zitten op de berichten die gestuurd worden, als in: het cyberpesten is vaak zwaar overdreven, en gaat in plaats van uitsluiting of scheldwoorden richting oproepen dat de persoon zelfmoord moet plegen.

Cyberpesten neemt vaak de vorm aan van de verspreiding van bezwarende beelden van een persoon

Vaak is het sexting tussen twee jongeren die door een van de jongeren misbruikt wordt om te pesten.

(gespreksfragment)

ik stuurde dan naaktfotos en ze heeft er screenshots van genomen en dan hebben ze me geconfronteerd dat alles fake is en ze dreigen de foto's te verspreiden

Helaas zijn dat soort gesprekken niet ongewoon. De meeste gesprekken over sexting komen ook van meisjes. In zekere zin lijkt dit de dynamiek te zijn wanneer jongens meisjes pesten, en in deze situatie is de jongen vaak de ex van het meisje die op wraak uit lijkt te zijn.

(gespreksfragment)

Hallo, kweet eigenlijk ni goed wa doen. mn ex (...) verspreid nudes van mij. ni da me da zoveel boeit. maar kweet ni ofda ik da tegen mijn ouders zou kunne zegge. en of daar gevolgen aan kunne vasthangen voor hem?

Echter, het is ook omgekeerd zo dat meisjes jongens op deze manier lijken te pesten.

(weergave van een telefoongesprek)

jongen belt omdat een vriendin zijn naaktfoto's heeft rondgestuurd.

Niet alle misbruik van sexting is uiteraard pesten, soms gaat het ook gewoon puur om chantage. Bijvoorbeeld door iemand die de jongere pas online ontmoette.

SOCIAAL PESTEN

Zo goed als alle vorige vormen hebben ook elementen van sociaal pesten. Wat we hier bij sociaal pesten bedoelen is **de groepsvorming tegen iemand**. De meest typische uitingsvorm daarvan is **roddelen** over iemand. Het is **een vorm van pesten die eigenlijk zichzelf versterkt**: er worden roddels over iemand verspreid die al gepest wordt, en die roddels lijken waar want de persoon die gepest wordt gaat die niet ontkennen tegenover de jongeren die haar of hem pesten, met het gevolg dat de roddels in zekere zin waar lijken voor de jongeren die pesten, en het hen “extra redenen” geeft om te pesten. De roddels dragen trouwens ook bij tot de gepeste jongeren duidelijker te laten “afwijken van de norm”.

Sociaal pesten komt vaak neer op de gepeste jongere isoleren. Pesten is dus niet enkel van de persoon die pest tegenover de persoon die gepest wordt, maar komt ook neer op coalitie vorming: voor of tegen iemand zijn.

(gespreksfragment)

overlaatst waren er spanningen tussen ons waardoor zei de vriendschap verbrak (...) samen stookten ze zoveel mensen tegen mij op, maakte ze mijn relaties kapot door hun berichten te sturen 'hoe ik echt in mekaar zat...'

De meest typische vorm van dit sociaal pesten is dan ook **uitsluiting**.

PESTEN DOOR FAMILIE

De grens tussen “pesten” en “huishoudelijk geweld” is moeilijk aan te duiden. Het probleem met veel definities van pesten is net dat het moeilijk is dat onderscheid te maken. Beiden gaan over machtsrelaties, en beiden zijn herhaaldelijk. Hoe dan ook is het interessante dat het “pesten” in de thuissituatie (vaak door een broer of zus, maar soms ook door ouders) soms gereflecteerd wordt op de schoolsituatie, waar het pesten zich voortzet. Met andere woorden, de jongere heeft **geen enkele rustplaats** dan.

JONGEREN NOEMEN ZELF REDENEN WAAROM ZE GEPEST WORDEN

Pesten is nooit gerechtvaardigd. Geen reden om te pesten is terecht. Het vaakst gebeurt pesten bij iemand die **afwijkt van een bepaalde norm**. Vaak lijkt de jongere zelf aan te voelen dat hij of zij afwijkt van de norm, en dat is bijna uitsluitend een bepaalde **fysieke, uiterlijke norm**. Hieronder bespreken we verschillende aspecten hiervan.

GROOTTE

Pesten omwille van de grootte van iemand komt zelden voor, maar het gebeurt. Dat is niet verwonderlijk, gezien veel van de jongeren die naar Awel sturen in hun puberteit (lijken te) zitten, waardoor de lengte enorm kan verschillen tussen jongeren.

(gespreksfragment)

Mijn probleem is dus dat ik een jaar heb overgeslaan en ik dus kleiner ben dan de rest.

GEWICHT

Een andere afwijking is gewicht. Jongeren vinden soms dat ze gepest worden omdat ze niet voldoen aan een bepaalde gewichtstandaard. Dat kan gaan om te dik zijn, maar ook even goed om te mager zijn.

(gespreksfragment)

Dus we hebben een klaschat op Snapchat, en daarin die klaschat wordt ik hele tijd uitgescholden van dat ik een dikke buik heb en dat ik een downie ben dat betekent da ik laag ben

EEN ANDERE HUIDSKLEUR

Een andere huidskleur hebben wordt vermeld als de reden dat iemand denkt gepest te worden. Soms wordt duidelijk uit de gesprekken dat de jongere een van de weinigen is met een andere huidskleur op de school, en dus een minderheid vormt. In bepaalde gevallen is het ook opmerkelijk dat andere jongeren niet beseffen dat

wat ze zeggen kwetsend is. De huidskleur lijkt steeds een “afwijking” van de norm te zijn en daarom aangehaald te worden als reden dat iemand gepest wordt.

(gespreksfragment)

Anoniem >> Op mijn school zijn er maar 4 (ik er bij) met een bruine huidskleur en iedereen kijkt dan altijd zo raar

PUBERTEIT

Soms zit een jongere nog niet zover in de puberteit als andere jongeren, en wijkt die daardoor af van de norm. Dat is een vorm die zelden specifiek benoemd wordt, maar zoals eerder al vermeld, wel opvalt bij zaken als lengte (maar ook gewichtstoenames tijdens puberteit).

(gespreksfragment)

In mijn klas zitten er een paar jongens al stevig in de puberteit (wat ik hun niet kwalijk neem) maar zij doen altijd rare dingen in de kleedkamer.

INDIVIDUELE KENMERKEN

Daarnaast zijn er ook individuele kenmerken die de jongere aanhaalt als reden voor het gepest worden. Bijvoorbeeld, **een jongere die een zekere bekendheid krijgt via sociale media of televisie programma's, wordt vaak uitgesloten**. In zekere zin wijkt ook deze jongere af van de norm, maar de afwijking is meer uniek aan de persoon zelf.

Deze jongeren lijken behoorlijk alleen te staan, ze hebben geen groep bij wie ze te rade kunnen gaan omdat de reden voor het pesten vaak zodanig idiosyncratisch is, dat het moeilijk is het neer te laten komen op een achtergrond kenmerk als huidskleur of gender.

Het is voor de jongere zelf ook niet erg duidelijk waarom hij of zij gepest wordt. Soms valt hierbij dan het woord “jaloezie” of dat iemand nieuw is ergens. Het blijft in zulke gevallen echter voor de jongere **voornamelijk onduidelijk waarom hij of zij nu gepest wordt**.

(gespreksfragment)

En ik snap ook niet waarom ze zo doen tegen mij want ik ben echt lief als ik het zeg. Ze zien gewoon iets in mij dat ze denken zovan: ew! Wie is dat nu weer?

DEZE GEVOLGEN GEVEN JONGEREN ZELF AAN DIE ZE ERVAREN DOOR HET PESTEN

IMPACT OP DE MENTALE GEZONDHEID

Het meest duidelijke gevolg voor de jongere is dat die zelden nog weet wat te doen tegen de situatie. **De hopeloosheid van de situatie zorgt voor negatieve emoties, eenzaamheid, boosheid**, en andere emoties waar de jongere vaak geen oplossing voor vindt.

(gespreksfragment)

Ik weet gewoon niet meer als ik het wel nog lang volhoud ofzo. Ik heb zoveel problemen en zoveel verdriet. Ik was zó alleen dat ik gewoon met mijn vingers speelde op de vensterbank op de speelplaats.

IMPACT OP HET GEDRAG

Jongeren krijgen **problemen met het alledaags functioneren**. Slapen of alleen zijn is moeilijker, en de jongere wordt argwanender tegenover zijn of haar omgeving.

(gespreksfragment)

Ik kan niet alleen naar boven en durf niet meer te slapen. Ik probeer te denken aan leuke momenten maar die slechte moeten er toch altijd bij komen! Ik krijg nachtmerries

Sommige jongeren getuigen ook van automutilatie, eetstoornissen...

(gespreksfragment)

ik snj mij al 4 jaar ik eet ook niet meer

Wat jongeren in bepaalde gevallen ook lijken te doen, is **zelf verantwoording geven voor het pestgedrag**. Als in: "Ja, ik ben anders door X, en dus plagen/pesten ze me, dus ik snap het wel".

(gespreksfragment)

Iedereen in de klas "plaagt" me met mijn lengte maar voor mij voelt het meer als pesten (Ze bedoelen het niet slecht)

(gespreksfragment)

Natuurlijk ben ik ook niet wit in het verhaal, ik probeer mezelf te verdedigen, maar ik doe het slecht, waardoor het alleen maar erger wordt.

IMPACT OP HET SOCIAAL LEVEN

De gepeste jongere wordt in bepaalde mate ook een persona non grata. Concreet betekent het dat de jongere er niet in slaagt om nieuwe vriendschappen aan te gaan, omdat hij of zij gepest wordt. Nieuwe mogelijke vrienden worden liever niet geassocieerd met een gepeste jongere, mogelijk uit vrees zelf gepest te worden of uit vrees niet bij de populaire jongeren te kunnen zijn.

(gespreksfragment)

er kwam ook een nieuwe leerling (...) ik dacht dat dit mijn kans werd dus maakte ik kennis met haar maar meteen begon ze mij al te pesten het helejaar door

IMPACT VAN CORONA OP PESTEN

De impact van corona inschatten op het pesten is, uiteraard, enorm moeilijk. Er zijn echter wel twee duidelijke tendensen op te merken.

1. Corona heeft in veel gevallen, vooral in 2020 maar ook nog in 2021, gezorgd dat veel van het sociale leven online gebeurt. Die afstand lijkt er soms voor te zorgen dat mensen die al weinig vrienden hadden of al niet heel populair waren, tijdens corona pas echt eenzaam werden.
2. Ook jongeren die al sociale steun nodig hadden door mentale moeilijkheden, werden bijna volledig afgesneden van sociaal contact, met het gevolg dat de problemen nog erger werden.

Die twee zaken samen lijken soms te leiden tot de ideale voedingsbodem voor pesten.

Algemeen kunnen we echter niet stellen dat pesten zoveel vaker gebeurt dan in niet-corona tijden. Bij de top 3 van de telefoon zijn er exact evenveel gesprekken over pesten geweest als in 2020.

ZO GAAT AWEL OM MET GESPREKKEN ROND PESTEN

In de meeste gesprekken biedt Awel een **luisterend oor**, gevolgd door suggesties van wat de jongere kan proberen om ermee om te gaan. In andere gevallen biedt Awel **concrete zaken** aan die de jongere kan doen.

Awel vertrekt bij ieder gesprek vanuit haar grondhouding, die bestaat uit de volgende aspecten:

- **Echtheid:** oprecht zijn, aangeven wat het met jou doet indien dat relevant is
- **Empathie:** meeleven met de oproeper en dit ook laten merken
- **Onvoorwaardelijke aanvaarding:** systematisch de persoon niet veroordelen*
- **Empowerment:** geloven dat jongeren zelf de kracht hebben om het probleem aan te pakken en hen daarin vooral begeleiden; ook via complimentjes zo nu en dan de oproeper in diens kracht zetten

*Hoewel we hier geen gesprekken analyseerden van jongeren die vertellen zelf te pesten, geldt deze gespreksaanpak absoluut ook voor hen. Awel veroordeelt niet, of je nu pest of gepest wordt. We koppelen de persoon los van diens gedrag: waar we de persoon niet veroordelen, kan het gedrag wel in vraag worden gesteld. Om die reden ook vermijden we termen als 'pester' en 'gepeste' en spreken we liever van 'de persoon die (wordt) (ge)pest'. Want je bent altijd meer dan het gedrag dat je stelt, ook wanneer het niet oké is.

(gespreksfragment)

Awel >> Maar volgens hoe ik het hoor, luistert ze wel naar jou he

Awel >> volgens mij is dat wel goed voor haar dat ze iemand als jou heeft om mee te praten

Anoniem >> ja

Anoniem >> oke ik ga haar nog eens bellen bedankt

(gespreksfragment)

Dat is zeker niet jouw schuld meid! Het zijn die jongens die helemaal fout zijn. Het pesten moet stoppen want dit gedrag is NIET oké! Je hebt het blijkbaar al tegen de juf verteld. Jammer dat ze niets doet om het pesten te stoppen. Het is de verantwoordelijkheid van de leerkrachten, van de school, om er voor te zorgen dat leerlingen veilig zijn en niet gepest worden.

Voor de meeste jongeren is het van belang om erkenning te krijgen, om te horen dat hij of zij niet zou mogen gepest worden.

Zeker in gevallen waar de jongere het pesten enorm relativeert (maar eigenlijk weet dat het niet oké is, vandaar dat hij of zij Awel ervoor contacteert), is het van belang dat Awel de jongere ernstig neemt en de situatie niet minimaliseert.

AANBEVELINGEN

Het is belangrijk om pesten op tijd tegen te houden. We weten namelijk uit onderzoek dat **gepest worden kan leiden tot zelf pesten** (Walters, et al. 2021). Pesten blijft een ontzettend complex fenomeen, maar onderstaande ingrepen hebben wel het potentieel om een verschil te maken.

MAAK PESTEN BESPREEKBAAR

Erkenning en aandacht geven aan pestgedrag en de impact ervan is een eerste belangrijke stap om pesten bespreekbaar te maken. Het is wat Awel doet in de gesprekken met jongeren die de luisterlijn contacteren omdat ze worden gepest: erkenning geven aan het verhaal van de jongere, en samen met **zowel de jongere die gepest wordt als met de jongere die pest** mee voelen en mee denken welke stappen mogelijk zijn. Ben jij een begeleider (leerkracht, trainer, jeugd- en cultuurwerker) van kinderen en jongeren? Bekijk dan de [STOP PESTEN fiche](#) voor hulp in geval van een pestsituatie. Wil je het gesprek aangaan, dan vind je waardevolle tips via <https://allesoverpesten.be/pesten-wat-te-doen/>

GEEF MEER AANDACHT AAN DE MENTALE IMPACT VAN PESTEN DOOR SOCIALE STEUN TE GEVEN

Jongeren die gepest worden ervaren **depressieve gevoelens of angststoornissen**. Bovendien gaat de gepeste jongere zijn of haar **gedrag aanpassen aan de angst** van het pesten. Wat nog opvallender is, is dat de jongere soms het “punt” van het pesten wel inziet. De jongere weet vaak dat hij of zij afwijkt van de norm. Het pesten bevestigt voor de jongere dat hij of zij afwijkt van die norm. Met andere woorden, de jongere lijkt soms te denken dat hij of zij gepest wordt niet omdat iemand anders sociale problemen heeft, maar omdat de jongere die gepest wordt zélf het probleem is. Gepeste jongeren geven dus **zichzélft de schuld** voor het pesten (Juvonen, et al. 2014). We zien dan ook dat jongeren soms de jongeren die pesten bijna vrijpleiten van het pesten, vanuit een redenering die bijna neerkomt op “ik word gepest omdat ik anders ben”. Dat is uiteraard ontstellend, want het toont hoe **ontwrichtend** pesten wel niet kan zijn. Zowel op vlak van gedrag, sociaal leven als mentale gezondheid. Helaas verduidelijkt dat ook waarom pesten zo vaak leidt tot zelfmoordgedachten bij jongeren. We weten hoe belangrijk sociale relaties zijn voor mensen (Santini, et al. 2015). Sociale steun krijgen is de beste buffer tegen mentale problemen. Als pesten echter die sociale steun ondergraaft, dan zien we ook niet verwonderlijk dat jongeren met hun problemen blijven zitten, het aan niemand echt nog kunnen uitleggen, met vaak depressieve gevoelens, angstgevoelens, zelfmoordgedachten en zelfs automutilatie tot gevolg.

GEEF MEER AANDACHT AAN 'AFWIJKEN VAN DE NORM' DOOR 'ANDERS ZIJN' BESPREEKBAAR TE MAKEN

Uit onze analyse blijkt dat pesten vaak samenhangt met ‘afwijken van de norm’, wat misschien vaak neerkomt op ‘het onbekende schrikt af’. Puberteit is tenslotte ook een tijd waarin nog veel zaken onbekend zijn en nog geëxploreerd moeten worden. Daarom moet er misschien meer aandacht gegeven worden aan wat jongeren anders maakt. Een studie in de V.S. toonde bijvoorbeeld aan dat LGBTQ-jongeren minder gepest worden en minder mentale gezondheidsproblemen ervaren in scholen die lesgeven over LGBTQ (Proulx, et al. 2019).

'TRADITIONEEL PESTEN' VOORKOMEN HELPT OOK CYBERPESTEN TEGENGAAN

Als we onze resultaten bekijken en ook de internationale literatuur, zien we dat cyberpesten sterk samenhangt met het voorkomen van traditioneel pesten (Modecki, et al. 2014). Door traditioneel pesten beter op te merken en aan te pakken, kan je dus ook cyberpesten laten afnemen. Toch is er ook over cyberpesten aan zich specifieke kennis nodig, die volgens buitenlandse studies nog te vaak tekort schiet (Castellanos, et al. 2021).

CREËER EEN WARME OMGEVING

Pesten gebeurt vaak op school. We moeten dan ook durven kijken naar de omgeving, en niet louter naar het gedrag dat erbinnen wordt gesteld. **Het Vlaams Netwerk Kies Kleur Tegen Pesten, waar ook Awel deel van uitmaakt**, deelt maandelijks good practices uit Vlaamse scholen via <https://kieskleurtegenpesten.be/een-jaar-lang/>. Zo lezen we dat op Freinetschool De Pluim in Hoboken alle leerlingen en leerkrachten aan het begin van het schooljaar op kennismakingsdagen gaan. “Tijdens heel wat klasdoorbrekende activiteiten leren leerlingen elkaar, de leerkrachten en de waarden van de school kennen. Zo ontstaan er van in het begin verbindingen waar in de loop van het schooljaar op verder gebouwd wordt.”

HEB EEN PLAN KLAAR

“Maak beleid rond integriteit en betrek je team. Met grenswijs stel je een beleid op voor agressie, pesten én seksueel grensoverschrijdend gedrag. Of positief gezegd: deze tool helpt je bij een beleid rond fysieke, emotionele en lichamelijke integriteit.”, aldus <https://www.grenswijs.be/> waar je tools vindt om jouw beleid te maken en in te oefenen.

met de steun van

REFERENTIES

<https://allesoverpesten.be/>
<https://www.grenswijs.be/>
<https://kieskleurtegenpesten.be/>

- Castellanos A, Ortega-Ruipérez B, Aparisi D. Teachers' Perspectives on Cyberbullying: A Cross-Cultural Study. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;19(1):257. Published 2021 Dec 27. doi:10.3390/ijerph19010257
- Espelage, D. L., Hong, J. S., Rao, M. A., & Thornberg, R. (2015). Understanding ecological factors associated with bullying across the elementary to middle school transition in the United States. *Violence and Victims*, 30, 470–487. doi:10.1891/0886-6708.VV-D-14-00046
- Gabrielli, S., Rizzi, S., Carbone, S., & Piras, E. M. (2021). School Interventions for Bullying-Cyberbullying Prevention in Adolescents: Insights from the UPRIGHT and CREEP Projects. *International journal of environmental research and public health*, 18(21), 11697. <https://doi.org/10.3390/ijerph182111697>
- Juvonen, Jaana; Graham, Sandra (2014). Bullying in Schools: The Power of Bullies and the Plight of Victims. *Annual Review of Psychology*, 65(1), 159–185. doi:10.1146/annurev-psych-010213-115030
- Kosciw, J. G., Greytak, E. A., Bartkiewicz, M. J., Boesen, M. J., & Palmer, N. A. (2012). The 2011 national school climate survey: The experiences of lesbian, gay, bisexual and transgender youth in our nation's schools. New York, NY: GLSEN.
- Menesini E, Salmivalli C. (2017). Bullying in schools: the state of knowledge and effective interventions. *Psychol Health Med*. 2017;22(sup1):240-253. doi:10.1080/13548506.2017.1279740
- Modecki KL, Minchin J, Harbaugh AG, Guerra NG, Runions KC. Bullying prevalence across contexts: a meta-analysis measuring cyber and traditional bullying. *J Adolesc Health*. 2014;55(5):602-611. doi:10.1016/j.jadohealth.2014.06.007
- Njelesani J, Lai J, Gigante CM, Trelles J. Will You Protect Me or Make the Situation Worse?: Teachers' Responses to School Violence Against Students With Disabilities [published online ahead of print, 2021 Dec 23]. *J Interpers Violence*. 2021;8862605211062996. doi:10.1177/08862605211062996
- Obeid S, Sacre H, Hallit S, Salameh P. School Bullying-The Silent Epidemic: A Cross-Sectional Study of Factors Associated With Peer Victimization Among Lebanese Adolescents. *J Interpers Violence*. 2022;37(1-2):NP1147-NP1169. doi:10.1177/0886260520922376
- Peng C, Hu W, Yuan S, et al. Self-Harm, Suicidal Ideation, and Suicide Attempts in Chinese Adolescents Involved in Different Sub-types of Bullying: A Cross-Sectional Study. *Front Psychiatry*. 2020;11:565364. Published 2020 Dec 3. doi:10.3389/fpsy.2020.565364
- Proulx, C. N., Coulter, R., Egan, J. E., Matthews, D. D., & Mair, C. (2019). Associations of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Questioning-Inclusive Sex Education With Mental Health Outcomes and School-Based Victimization in U.S. High School Students. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 64(5), 608–614. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2018.11.012>
- Santini, Z. I., Koyanagi, A., Tyrovolas, S., Mason, C., & Haro, J. M. (2015). The association between social relationships and depression: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*, 175, 53–65. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.12.049>
- Uslu N, Evgin D. Bullying and coping with bullying among obese\overweight and normal weight children. *Arch Psychiatr Nurs*. 2022;36:7-16. doi:10.1016/j.apnu.2021.10.005
- Walters GD. School-Age Bullying Victimization and Perpetration: A Meta-Analysis of Prospective Studies and Research. *Trauma Violence Abuse*. 2021;22(5):1129-1139. doi:10.1177/1524838020906513
- Ybarra ML, Espelage DL, Valido A, Hong JS, Prescott TL. Perceptions of middle school youth about school bullying. *J Adolesc*. 2019;75:175-187. doi:10.1016/j.adolescence.2018.10.008
- Zaborskis A, Ilionsky G, Tesler R, Heinz A. The Association Between Cyberbullying, School Bullying, and Suicidality Among Adolescents. *Crisis*. 2019;40(2):100-114. doi:10.1027/0227-5910/a000536